

DOMSTOLENS DOM
den 2 juli 1996 *

I mål C-290/94,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Maria Patakia, rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

sökande,

mot

Republiken Grekland, företrädd av tillförordnade särskilde juridiske rådgivaren Aikaterini Samoni-Rantou, utrikesministeriets särskilda avdelning för gemenskapsrättsliga tvister, och advokaten Stamatina Vodina, Aten, specialiserad vetenskaplig medarbetare vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg vid Greklands ambassad, 117, Val Sainte-Croix,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EG-fördraget och enligt artiklarna 1 och 7 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT nr L 257, s. 2) genom att uppställa ett krav på grekiskt medborgarskap i förhållande till arbetstagare som är medborgare i andra medlemsstater för tillträde till anställningar i statliga, halvstatliga eller kommunala företag och bolag som svarar för distribution av vatten, gas och elektricitet, inom hälso- och sjukvård, till anställningar som lärare inom det offentliga utbildningsväsendet i förskolor, grundskolor, gymnasier samt vid högskolor och

* Rättegångsspråk: grekiska.

universitet som lyder under utbildningsministeriet, till anställningar i verksamheter, bolag och organ som svarar för sjö- och luftfart, vid de grekiska järnvägarna (OSE) och i statliga eller kommunala organ, bolag eller företag som svarar för lokal och regional kollektivtrafik, till vetenskapliga eller icke-vetenskapliga tjänster vid offentliga inrättningar som bedriver forskning för civila ändamål, till anställningar i statliga eller halvstatliga organ eller företag som svarar för postväsende (ELTA), telekommunikationer (OTE), radio och television (ET) samt till anställningar som musiker vid operan i Aten och i kommunala orkestrar,

meddelar

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G. C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena C. N. Kakouris, D. A. O Edward, J.-P. Puissochet och G. Hirsch samt domarna G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann (referent), H. Ragnemalm, L. Sevón och M. Wathelet,

generaladvokat: P. Léger,
justitisekreterare: avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att parterna har avgivit muntliga yttranden vid sammanträdet den 23 januari 1996, under vilket kommissionen företrädde av juridiske rådgivaren Dimitrios Gouloussis och Republiken Grekland av Aikaterini Samoni-Rantou,

och efter att den 5 mars 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 25 oktober 1994 har Euro-peiska gemenskapernas kommission med stöd av artikel 169 i EG-fördraget väckt talan om fastställelse av att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och enligt artiklarna 1 och 7 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT nr L 257, s. 2) genom att uppställa ett krav på grekiskt medborgarskap i förhållande till arbetstagare som är medborgare i andra medlemsstater för tillträde till anställningar i statliga, halvstatliga eller kommunala företag och bolag som svarar för distribution av vatten, gas och elektricitet, inom hälso-och sjukvård, till anställningar som lärare inom det offentliga utbildningsväsendet i förskolor, grundskolor, gymnasier samt vid högskolor och universitet som lyder under utbildningsministeriet, till anställningar i verksamheter, bolag och organ som svarar för sjö-och luftfart, vid de grekiska järnvägarna (OSE) och i statliga eller kommunala organ, bolag eller företag som svarar för lokal och regional kollektivtrafik, till vetenskapliga eller icke-vetenskapliga tjänster vid offentliga inrättningar som bedriver forskning för civila ändamål, till anställningar i statliga eller halvstatliga organ eller företag som svarar för postväsende (ELTA), telekommunikationer (OTE), radio och television (ET) samt till anställningar som musiker vid operan i Aten och i kommunala orkestrar.

2 I artikel 48.1—48.3 i EEG-fördraget, numera EG-fördraget, fastställs principen om fri rörlighet för arbetstagare och avskaffandet av all diskriminering på grund av nationalitet mellan arbetstagare i de olika medlemsstaterna. I artikel 48.4 i fördraget föreskrivs att bestämmelserna i denna artikel inte skall tillämpas på anställning i offentlig tjänst. Enligt domstolens rättspraxis gäller denna sista bestämmelse anställningar som direkt eller indirekt innefattar myndighetsutövning och fullgörande av arbetsuppgifter som har till mål att skydda statens eller annan offentlig verksamhets allmänna intressen, och som förutsätter att det från de anställdas sida finns en särskild solidaritet med staten samt att de ömsesidiga rättigheter och skyldigheter föreligger vilka utgör grunden för medborgarskapet. Däremot är undantaget i artikel 48.4 inte tillämpligt på anställningar som, även om de kan hänföras

till staten eller andra offentligrättsliga organ, inte innefattar fullgörande av arbetsuppgifter som ingår i offentlig tjänst i egentlig mening (dom av den 17 december 1980, kommissionen mot Belgien, 149/79, Rec. s. 3881, punkterna 10 och 11).

- 3 I artiklarna 1 och 7 i förordning nr 1612/68 föreskrivs en regel om likabehandling när det gäller tillträde till och fullgörande av en tjänst.

- 4 Efter att ha konstaterat att det i vissa medlemsstater förekom ett stort antal tjänster som ansågs höra till offentlig verksamhet men som saknade samband med myndighetsutövning och skydd av statens allmänna intressen, vidtog kommissionen år 1988 "systematiska åtgärder" på grundval av meddelande 88/C 72/02, Fri rörlighet för arbetstagare och tillträde till anställning i offentlig tjänst i medlemsstaterna — Kommissionens åtgärder avseende tillämpning av artikel 48.4 i EEG-fördraget (EGT nr C 72, 1988, s. 2). I detta meddelande anmodade kommissionen medlemsstaterna att ge medborgare från andra medlemsstater tillträde till anställningar i organ som ansvarar för kommersiell verksamhet, såsom kollektivtrafik, distribution av elektricitet eller gas, luft-eller sjöfart, post och telekommunikation samt radio och television, offentlig hälso-och sjukvård, offentligt utbildningsväsende samt forskning för civila ändamål vid statliga inrättningar. Kommissionen ansåg att de arbetsuppgifter och det ansvar som var utmärkande för anställningar inom dessa verksamhetsområdet endast i mycket exceptionella fall kunde omfattas av undantaget i artikel 48.4 i fördraget.

- 5 Inom ramen för denna talan och efter att ha informerats om att operan i Aten hade vägrat att anställa en tysk musiker på grund av dennes nationalitet, sände kommissionen den 26 mars 1991, den 2 april 1991 och den 21 maj 1992 åtta formella underrättelser till den grekiska regeringen avseende verksamhetsområdena för distribution av vatten, gas och elektricitet, hälso-och sjukvård, utbildning, sjö-och luftfart, järnvägarna, forskning för civila ändamål, post, telekommunikation, radio och television samt musikorkestrar. I sina underrättelser anmodade kommissionen

den grekiska regeringen att vidta nödvändiga åtgärder för att upphäva det krav på grekiskt medborgarskap som gäller i denna stat för tillträde till anställning inom dessa verksamhetsområden samt att inkomma med yttranden inom en tidsfrist av sex månader.

6 I sitt svar på de sju första formella underrättelserna påpekade den grekiska regeringen den 18 oktober 1991 att den inte ifrågasatte de principer som kommissionen givit uttryck för med avseende på artikel 48.4 i fördraget och att den hade beslutat att införa former för tillämpning av dessa principer i sitt program för modernisering av förvaltningen, vilket snart skulle antagas, samt i kommande förslag till lagstiftning.

7 Eftersom förslagen inte genomfördes och då den sista formella underrättelsen från den 21 maj 1992 om operan i Aten och kommunala orkestrar inte besvarades, avgav kommissionen den 13 juli 1992 och den 3 mars 1993 åtta motiverade yttranden, i vilka Republiken Grekland anmodades att vidta nödvändiga åtgärder inom en tidsfrist av fyra månader vad gäller de sju första motiverade yttrandena och inom en tidsfrist av två månader vad gäller det sista yttrandet.

8 Som svar på de sju motiverade yttrandena av den 13 juli 1992 sände Republiken Grekland den 1 februari 1993 en skrivelse till kommissionen med texten till ett lagförslag om tillträde för medborgare i gemenskapens medlemsstater till anställning i offentlig tjänst. Detta skulle läggas fram för omröstning i parlamentet under februari 1993, vilket emellertid ännu inte har skett. Vad gäller det motiverade yttrandet av den 3 mars 1993 om operan i Aten och om kommunala orkestrar har inget svar inkommit från de grekiska myndigheterna.

9 Då ingen nationell åtgärd vidtogs inom de tidsfrister som fastställts i de motiverade yttrandena beslutade kommissionen att väcka den föreliggande talan.

- 10 Det framgår av handlingarna i målet att de verksamhetsområden som avses i ansökan tillhör offentlig verksamhet i Grekland. Inom alla dessa verksamhetsområden krävs i princip grekiskt medborgarskap för tillträde till en anställning.
- 11 Denna princip är för det första inskriven i artikel 4.4 i den grekiska författningen, enligt vilken "endast grekiska medborgare har rätt att inneha offentlig tjänst, utom i de undantagsfall som anges i särskilda lagar". Enligt lag nr 1735/87 och enligt ministerbeslut nr DIPPP/F av den 7—8 januari 1988 om tillträde till tjänst i den offentliga sektorn krävs vidare grekiskt medborgarskap för tillträde till samtliga tjänster i den offentliga sektorn, vilken i sin tur definieras i artikel 1.6 i lag nr 1256/82 och avgränsas genom artikel 51 i lag nr 1892/90. Slutligen föreskrivs i artikel 18 i föreskrifter om offentlig verksamhet att "ingen får utnämnas som inte är grekisk medborgare".
- 12 I artiklarna 7 och 66 i det kodifierande presidentdekretet nr 410/88 om rekrytering på privaträttsliga villkor av specialiserad vetenskaplig personal, teknisk personal och extraanställd personal i den offentliga sektorn hänvisas för övrigt till artikel 18 i föreskrifter om offentlig verksamhet vad gäller rekrytering på privaträttsliga villkor av säsongsanställd personal eller personal som rekryteras för att täcka tillfälliga behov inom olika delar av den offentliga sektorn.
- 13 Kravet på grekiskt medborgarskap föreskrivs vidare i särskilda lagar och föreskrifter för de berörda verksamhetsområdena.
- 14 Såvida verksamheten för distribution av vatten, gas och elektricitet inte redan bedrivs inom ramen för den offentliga sektorn i egentlig mening, säkerställs driften antingen av regionala offentliga organ eller av företag som kontrolleras av staten och är underkastade särskilda lagar och föreskrifter, såsom artikel 5.5 i den allmänna personalstadgan vid det statliga elektricitetsföretaget, eller av kommunala företag på vilka lagar och föreskrifter som gäller för kontraktsanställd personal i lokala offentliga organ är tillämpliga, såsom artikel 260 i lag nr 1188/81 och artiklarna 7 och 66 i presidentdekretet nr 410/88 samt de ifrågavarande företagens och bolagens interna föreskrifter.

- 15 Offentlig hälso-och sjukvård tillhör i sin helhet den offentliga sektorn, såväl vad gäller fast anställda som annan personal, med den följd att de omfattas av de allmänna bestämmelser som nämnts ovan. Medborgare från gemenskapens medlemsstater som talar grekiska kan emellertid få tillträde till anställning som läkare eller sjuksköterska vid allmänna sjukhus.
- 16 Utbildningsväsendet tillhör även den i sin helhet den offentliga sektorn, inbegripet teknisk och högre utbildning (lag nr 1404/93), samt universitetsutbildning (lag nr 1268/82 och artikel 16.6 i författningen). Undantag från kravet på grekiskt medborgarskap föreskrivs emellertid för vissa tjänster för det fall grekiska sökande saknas (artikel 79.7 i lag nr 1566/85) eller för lärare i främmande språk och litteratur som ingår i universitetsutbildning (artiklarna 4 och 5 i lag nr 5139/31).
- 17 Inom verksamhetsområdet för sjö-och luftfart föreskrivs i artikel 4.1 i förordning nr 2651/53 om sammansättningen av besättningen på grekiska fartyg ett krav på grekiskt medborgarskap för all rekrytering, med ett fåtal undantag som anges i artikel 4.2 i denna förordning. För övrigt föreskrivs i kungligt beslut nr 1(14) av den 3 november 1836 om handelsflottan att minst tre fjärdedelar av fartygets besättning skall bestå av grekiska medborgare. Samma villkor föreskrivs i artikel 57 i sjölagen för inskrivning av sjömän i respektive register, med undantag av sjöfolksregistret. De bolag som bedriver luftfart tillhör den offentliga sektorn och omfattas således av de allmänna bestämmelser som angivits ovan.
- 18 Järnvägarna samt de organ, bolag eller företag som ansvarar för regional och lokal kollektivtrafik tillhör i princip den offentliga sektorn och omfattas således av det allmänna kravet på grekiskt medborgarskap. Vidare föreskrivs i artikel 19.1 i den allmänna stadgan för personalen vid de grekiska järnvägarna att "ingen får rekryteras som inte har grekiskt medborgarskap". Samtidigt anges emellertid vissa undantag i punkt 3 i samma artikel. Även vad gäller anställningar som inte tillhör den offentliga sektorn uppställs ett krav på medborgarskap i särskilda lagar och föreskrifter. Så är fallet i artikel 8 i föreskrifterna för personal i inre tjänst vid de

- grekiska elektrifierade järnvägarna, i artikel 15 i föreskrifterna för personal i yttre tjänst vid de grekiska elektrifierade järnvägarna samt i artikel 11 i den allmänna stadgan för personal vid Athens elbussar.
- 19 När det gäller forskning för civila ändamål krävs enligt artiklarna 16.2, 20 och 21 i lag nr 1514/85, samt enligt bestämmelserna i de förordningar som har antagits för tillämpning av artikel 25 i denna lag, i princip grekiskt medborgarskap för samtliga medlemmar i den vetenskapliga forskningspersonalen. Några undantag föreskrivs emellertid för gästforskare och för särskilda program. Vad gäller den tekniska, administrativa och extraanställda personalen krävs grekiskt medborgarskap när det gäller tjänstemän, enligt ovannämnda allmänna bestämmelser, och när det gäller den kontraktsanställda personalen, enligt artikel 24 i lag nr 1514/85, artikel 7 i lag nr 1735/87, ministerbeslut nr DIPPP/F av den 7—8 januari 1988 samt enligt artiklarna 7 och 66 i dekret nr 410/88.
- 20 Post, telekommunikationer, radio och television tillhör den offentliga sektorn och omfattas således av kravet på grekiskt medborgarskap i de allmänna bestämmelserna. Vidare upprepas detta krav i stadgorna för de olika verksamheterna. Detta är exempelvis fallet i artikel 7 i den allmänna stadgan för personalen vid det grekiska postverket samt i artikel 6.1 i den allmänna stadgan för telekommunikationsföretaget.
- 21 Slutligen har de grekiska myndigheterna förbehållit grekiska medborgare rätten att tillträda anställningar som musiker vid operan i Aten och i de kommunala orkestrarna med stöd av artikel 7 i ovannämnda presidentdekret nr 410/88.
- 22 I samtliga fall där det ställs krav på grekiskt medborgarskap uttrycks detta i allmänna ordalag och utan särskiljande i förhållande till arbetsuppgifternas art eller de ifrågasvarande tjänsternas placering i hierarkin.
- 23 Kommissionen har vidhållit att de arbetsuppgifter och det ansvar som är utmärkande för de anställningar som omfattas av kravet på medborgarskap, inom samtliga verksamhetsområden som avses i ansökan, inte har tillräckligt samband med

den specifika verksamhet som bedrivs i offentlig tjänst för att mer eller mindre utan undantag kunna omfattas av artikel 48.4 i fördraget. Republiken Grekland kan följaktligen inte kräva grekiskt medborgarskap för samtliga anställningar inom dessa verksamhetsområden. Vad gäller de särskilda anställningar där ett sådant samband med den specifika verksamhet som bedrivs i offentlig tjänst föreligger, ankommer det på den grekiska regeringen att visa detta samband.

- 24 Republiken Grekland har yrkat att talan skall avvisas. Denna stat har inte bestridit att anställningar inom de ifrågavarande verksamhetsområdena rent allmänt inom landets territorium är förbehållna dess egna medborgare. Republiken Grekland har emellertid för det första påpekat att när det gäller sjöfartsområdet antogs den 31 december 1992 presidentdekret nr 12/1992 om tillträdesvillkor för anställning inom den grekiska handelsflottan för sjömän som är medborgare i Europeiska gemenskapernas medlemsstater samt godkännande — i syfte att erhålla lämplighetsintyg för sjömän — av tjänstgöring till sjöss fullgjord av grekiska sjömän på fartyg som för flagg tillhörande medlemsstater i Europeiska gemenskaperna. Detta dekret trädde i kraft den 1 februari 1993 och delgavs kommissionen den 18 mars 1993. Följaktligen saknas föremål för talan på denna punkt.
- 25 För det andra har den grekiska regeringen, i anledning av fallet med den tyske musikern som föranledde kommissionens sista motiverade yttrande av den 3 mars 1993, åberopat en dom avkunnad av underrätten i Aten den 29 maj 1992 (*Nomiko Vima* 1993, s. 328—332). Även om musikerns talan i denna dom avvisades på formella grunder medgavs att gemenskapsrättsliga bestämmelser i egenskap av specialbestämmelser hade företräde framför de ifrågavarande nationella bestämmelserna. I sin duplik har Republiken Grekland dessutom understrukit att fallet med musikern i fråga reglerats under mellantiden, eftersom han den 23 februari 1995, såsom han önskade, blev tillsvidareanställd genom ett beslut av Atens borgmästare.
- 26 För det tredje har Greklands regering gjort gällande att ett lagförslag om tillträde till anställningar i den offentliga sektorn för medborgare i gemenskapens medlemsstater har utarbetats och att kommissionen har avgivit ett positivt yttrande om detta. Det parlamentariska förfarandet avseende förslaget, vilket skulle ha varit föremål för omröstning i april 1993, kunde dock inte genomföras på grund av den väntade upplösningen av nationalförsamlingen inför de allmänna valen den 10 oktober 1993.

- 27 När det gäller de två första argumenten finns det anledning att understryka att de ändringar av den nationella lagstiftningen som vidtagits enligt fast rättspraxis (se bland annat dom av den 11 augusti 1995, kommissionen mot Tyskland, C-433/93, Rec. s. I-2303, punkt 15) är utan betydelse för avgörandet av en talan om fördragsbrott, i den mån som dessa ändringar inte har vidtagits före utgången av den tidsfrist som fastställts i det motiverande yttrandet. Inte heller lösningar i enskilda fall som givits efter detta datum kan beaktas för att avgöra om fördragsbrott föreligger.
- 28 I detta fall, när det gäller sjöfartsområdet, uppgick den tidsfrist som fastställts i det motiverade yttrandet till fyra månader med början den 13 juli 1992. Den grekiska regeringen kan därför inte åberopa lagändringar avseende tjänster inom handelsflottan som vidtogs den 1 februari 1993. Vad gäller den tyske musikern uppgick den tidsfrist som fastställts i det motiverade yttrandet till två månader med början den 3 mars 1993. Detta fall löstes efter det att talan hade väckts och kan således inte heller beaktas inom ramen för det påstådda fördragsbrottet.
- 29 Vad gäller det andra argumentet finns det anledning att påpeka att den grekiska regeringen inte kan åberopa gemenskapsrättens företrädare, såsom detta har konstaterats i dom av underrätten i Aten den 29 maj 1992. Enligt fast rättspraxis innebär inte gemenskapsrättsliga bestämmelsers företrädare och direkta effekt att medlemsstaterna befrias från skyldigheten att upphäva bestämmelser i den interna rättsordningen som är oförenliga med gemenskapsrätten. Bibehållandet av dessa bestämmelser skapar en oklar situation och osäkerhet hos de berörda personerna om möjligheterna att åberopa gemenskapsrätten (se bland annat dom av den 24 mars 1988, kommissionen mot Italien, 104/86, REG s. 1799, punkt 12).
- 30 Vad gäller det tredje argumentet, skall det erinras om att en medlemsstat enligt fast rättspraxis inte kan åberopa bestämmelser, sedvanor eller förhållanden i sin interna rättsordning som motivering för att den inte har fullgjort de skyldigheter som följer av gemenskapsrätten (se bland annat dom av den 6 juli 1995, kommissionen mot Grekland, C-259/94, REG s. I-1947, punkt 5).

- 31 Dessutom har Republiken Grekland bestridit kommissionens så kallade "globala" inställning, vilken innebär att hela verksamhetsområden utesluts från att omfattas av undantaget i artikel 48.4 i fördraget och detta trots att gemenskapsrättsliga bestämmelser saknas och utan närmare anvisningar vad gäller de berörda tjänsterna. Kommissionen försöker på detta sätt skaffa sig en befogenhet som den inte har genom att publicera meddelanden vars innehåll endast kan genomdrivas genom domstolens domar. Enligt Republiken Grekland framgår det av fast rättspraxis (se bland annat ovannämnda dom av den 17 december 1980 kommissionen mot Belgien) att kommissionen är absolut tvungen att göra en prövning från fall till fall av de berörda anställningarna, i stället för att utpeka ett flertal verksamhetsområden som på förhand antas falla utanför undantaget i artikel 48.4 i fördraget, samtidigt som medlemsstaterna åläggs att bevisa motsatsen i enskilda konkreta fall.
- 32 Kommissionen har i detta avseende gjort gällande att den i sitt meddelande 88/C 72/02 prövade anställningarna inom de olika berörda verksamhetsområdena mot bakgrund av kriterierna för tolkningen av artikel 48.4 i fördraget, såsom dessa har definierats av domstolen. Denna prövning ledde till konstaterandet att dessa anställningar inte har ett sådant samband med den specifika verksamhet som bedrivs i offentlig tjänst att de allmänt sett kan omfattas av det undantag som föreskrivs i artikel 48.4. Under dessa förhållanden borde kommissionen på förhand kunna utesluta tillämpningen av denna bestämmelse inom alla de verksamhetsområden som berörs av den föreliggande talan, utan att en föregående prövning av varje anställning för sig är nödvändig.
- 33 Kommissionen har vidare hänvisat till sitt konstaterande att den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsområdena i fråga även bedrivs i den privata sektorn och skulle lika gärna kunna bedrivas i den offentliga sektorn utan att vara underkastad ett krav på visst medborgarskap.
- 34 Det förtjänar att påpekas i detta avseende att talan gäller verksamhetsområdena för forskning, utbildning, hälso- och sjukvård, landtransporter, sjö- och luftfart, post och telekommunikation, radio och television, distribution av vatten, gas och elektricitet samt slutligen musik och opera. Såsom den grekiska regeringen själv har medgivit saknar flertalet anställningar inom dessa verksamhetsområden samband med den specifika verksamhet som utövas i offentlig tjänst, eftersom de inte direkt eller indirekt innefattar myndighetsutövning eller fullgörande av arbetsuppgifter

som har till mål att skydda statens och annan offentlig verksamhets allmänna intressen (se bland annat domarna i målet kommissionen mot Frankrike, 307/84, Rec. s. 1725, om hälso-och sjukvården, av den 16 juni 1987, kommissionen mot Italien, 225/85, Rec. s. 2625, om forskning för civila ändamål, av den 3 juli 1986, Lawrie-Blum, 66/85, Rec. s. 2121, av den 30 maj 1989, Allué och Coonan, 33/88, Rec. s. 1591, och av den 27 november 1991, Bleis, C-4/91, Rec. s. I-5627, om utbildningsväsendet).

- 35 Följaktligen kan medlemsstaten inte uppställa ett allmänt krav på medborgarskap för samtliga anställningar inom de berörda verksamhetsområdena utan att överskrida gränserna för undantaget i artikel 48.4 i fördraget.
- 36 Den omständigheten att vissa anställningar inom dessa verksamhetsområden i förekommande fall kan omfattas av artikel 48.4 i fördraget, motiverar inte ett sådant allmänt förbud (se även två domar avkunnade denna dag, kommissionen mot Luxemburg, C-473/93, och kommissionen mot Belgien, C-173/94).
- 37 Under dessa förhållanden var Republiken Grekland, för att ge full verkan åt principerna om fri rörlighet för arbetstagare och om likabehandling när det gäller tillträde till anställning, skyldig att öppna de ifrågakvarande verksamhetsområdena för medborgare från andra medlemsstater och begränsa tillämpningen av kravet på medborgarskap till att endast gälla tillträde till sådan anställning som verkligen direkt eller indirekt innefattar myndighetsutövning och fullgörande av arbetsuppgifter som har till mål att skydda statens och annan offentlig verksamhets allmänna intressen.
- 38 När det gäller grunden för talan skall det klargöras att artikel 7 i förordning nr 1612/68 gäller villkoren för utövande av en tjänst och inte villkoren för tillträdet till denna. Det är emellertid endast tillträdesvillkoren för medborgare från andra medlemsstater som är i fråga i detta mål. Fördragsbrottet kan således inte fastställas på grundval av artikel 7 i förordning nr 1612/68.

39 Mot bakgrund av de föregående övervägandena kan det konstateras att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i fördraget och enligt artikel 1 i förordning nr 1612/68 genom att inte begränsa tillämpningen av kravet på grekiskt medborgarskap till att gälla tillträde till anställning som direkt eller indirekt innefattar myndighetsutövning eller fullgörande av arbetsuppgifter som har till mål att skydda statens eller annan offentlig verksamhets allmänna intressen i den offentliga sektorn för distribution av vatten, gas och elektricitet, inom hälso- och sjukvård, inom det offentliga utbildningsväsendet, sjö- och luftfart, järnvägarna, lokal och regional kollektivtrafik, forskning för civila ändamål, post, telekommunikation, radio och television samt vid operan i Aten och i kommunala orkestrar.

Rättegångskostnader

40 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Republiken Grekland är tappande part och skall därför förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

- 1) Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 48 i EEG-fördraget och enligt artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen genom att inte begränsa tillämpningen av kravet på grekiskt

medborgarskap till att gälla tillträde till anställning som direkt eller indirekt innefattar myndighetsutövning eller fullgörande av arbetsuppgifter som har till mål att skydda statens eller annan offentlig verksamhets allmänna intressen i den offentliga sektorn för distribution av vatten, gas och elektricitet, inom hälso-och sjukvård, inom det offentliga utbildningsväsendet, sjö-och luftfart, järnvägarna, lokal och regional kollektivtrafik, forskning för civila ändamål, post, telekommunikation, radio och television samt inom operan i Aten och i kommunala orkestrar.

2) Republiken Grekland skall ersätta rättegångskostnaderna.

Rodríguez Iglesias	Kakouris	Edward
Puissochet	Hirsch	
Mancini	Schockweiler	Moitinho de Almeida
Kapteyn	Gulmann	
Murray	Jann	Ragnemalm
Sevón	Wathelet	

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 2 juli 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

G. C. Rodríguez Iglesias

Ordförande